

után, nagy magyar gyűlölőként lépett fel, a Dákó-román elmélet alapján. Felesége: Sütő Éva keramikus. Jelenleg Raul Erdélyben él, az anyja hozományának birtokán 2003-ban.

18. Roska Márton dr. régész, a Szolnok-Dobokai Magyaroklölösön született 1880-ban. A középiskola nyolc osztályát, a Világosító Szt. Gergelyről elnevezett örmény fiúárvaházban, a szamosújvári örmény katolikus, majd államivá vált főgimnáziumban végezte. A kolozsvári egyetem bölcsészeti hallgatója lett. 1905-ben történelem és földrajzból tanári oklevelet nyert. 1901-ben gyakornoknak nevezik ki az Erdélyi Múzeum Egyesület Érem és Régiségtárához. 1920-tól az Erdélyi Kárpát Egyesület néprajzi múzeumnak az igazgatója és tagja a Műemlékek Országos Bizottsága erdélyi osztályának. Részt vett az első világháborúban, ahol főhadnagyi rangig vitte. Levelező tagja volt a Német Birodalmi Régészeti Intézetnek, igazgatósági tagja az Erdélyi Múzeum Egyesületnek. Irodalmi munkásságában különösen számottevők az erdélyi honfoglalás kérdésének tisztázását elősegítő vajdahunyadi, várfalvi és marosgombási ásatásai. Irodalmi főbb munkái: Az ősrégészet kézikönyve, A régibb kőkor, Az újabb kőkor stb. Népszerű cikkei a Magyar nép és Pásztortűz, valamint a Hírnök hasábjain jelentek meg.

19. Todorán Sándor dr. helybeli polgármester, született 1891-ben Szamosújvárt, ősi örmény családból. Édesapja Endre a város egyik vezető egyénisége volt. A szülővárosában járt középiskolába, Kolozsvárt végezte a jogot. 1919-ben doktorált. A román esküt megtagadta, állását elveszítette. Magán vállalatnál dolgozott 1931-ig. 1931-39 bírósági jegyző volt. A honvédség bevonulása után nevezték ki polgármesteri helyettes főjegyzővé.

20. Turcsán Lajos ny. csendőrmester, vendéglős Szamosújvárt. Született 1871-ben Uzdiszentpéteren. Apja: T. Lukács, anyja: Dajbukát Rebeka. Szülőhelyén járt iskolába, azután kereskedelmet tanult. Katonai kötelezettsége után beállt a csendőrséghez. Mint őrmester ment nyugdíjba és vendéglőt vezetett, amelyet még elődei alapítottak. Elhunyt 1934-ben. Özvegye: Harib Katalin.

21. Urmánczy Gábor kereskedő és földbirtokos, Szamosújvár. Ugyanott született 1889-ben, s ott is járt iskolába, s utána kereskedői pályára lépett, 1914 óta önálló kereskedő üzlete volt a kommunista államosításig. Tagja volt az Iparos Egyletnek, a Magyar Pártnak és a Katolikus Örmény Körnek. Részt vett az első világháborúban, ahol a katonai bátorságáért több kitüntetést kapott. Apja: Urmánczy Gábor, anyja; Lengyel Anna. Felesége: Tömösvári Borbála. Gyermekai: István és Gábor. A két fiuk a rezsim változás után az Urmánczi, kéri határban lévő birtoknak az egy részét visszaigényelték.

22. Bátrin Miklós nyersbőr nagykereskedő Szamosújvár. Itt is született 1896-ban ősi örmény családból. Tanulmányai befejezésével hadba vonult, végig küzdötte az első világháborút az orosz, olasz és francia fronton, két évet hadifogságban is töltött. Kisezüst és bronz vitézségi érem birtokosa. 1921-től önálló kereskedő. 1940 óta a Magyar Bőripar Rt. főbizományosi körzetének vezetője. Az örmény rk. egyháztanács tagja, a Kath. Kör ügyvezető elnöke, a szamosújvári Sport Egyesület alapítója és csapatkapitánya. Alelnöke volt a Magyar Pártnak. Magyarországaért 1940-ben a román hadbírószág elé állították, de sikerült megszöknie. Neje: Perint Katalin, aki jótékony-ságáért általános szeretetnek örvendett. Az örmény Oltár-egylet alelnöknője, a város szociális előadója. Egy gyermekük van: Miklós.

(folytatjuk)

Lengyel Marika szamosújvári beszámolója

Az örmény metropoliszban nemcsak obeliszket építenek az örmény katolikus templom elé - mint azt a magyar napi sajtóból is, jelen számunkból is tudhatják olvasóink - hanem mást is. Építenek

a szó legjobb értelmében: megőriznek, helyreállítanak.

Lengyel Marika rövid beszámolója szerint az érkezett adományokat sikerrel fordította az örmény katolikus temető helyreállítására.

„Jó, hogy sikerült ennyit is megcsinálni, mert az árak nagyon elszabadultak, ez kb. 25-30 millió plusz a második rendbetételére, kívül is, belül is.” (A milliók lejben értendők; magyarán 20-30 ezer forintos eltérés is gondokat okoz... - a szerk. megjegyzése.)

Lengyel Marika gondolja jelenleg a szamosújvári múzeum-szoba rendbehozatala, de közben arra is gondol, hogy amikor legutóbb Budapesten járt az Orlay-utcai templomban, gyenge, kicsi oltárterítőt látott s talán sikerülne valami szebbet, méltóbbat adományoznia...

Az a gyanúnk, hogy Lengyel Marika is azon emberek közé tartozik, akik egyszerűen nem tudják elviselni a mások anyagi s egyúttal lelki nyomorát, vagyis a lélektelenséget? Lehet, hogy Lengyel Marika - bár nem gazdag - lelkében igenis, nagyon-nagyon gazdag?

Kommentár nélkül közöljük az általa küldött fényképeket a szamosújvári temető helyreállított részleteiről.

Az erzsébetvárosi Örmény Szertartású Római Katolikus Plébánia házassági anyakönyvéből (III. rész)

1868

Farkas Miklós - Frenkul Veronika
Vas Ferencz - Ájváz Dorottya
Török Gergely - Verzár Anna
Vikol József - Ördög Erzsébet
Dombi József - Szentpéteri Katalin
Lukácsfi Péter - Szentpéteri Erzsébet
Grossz Károly - Dániel Erzsébet

1869

Scheitl Mihály - Hollósi Mária
Fark Márton - Szentpéteri Anna
Burnáz Lukács - Bárány Anna
Kozocsa Dávid - Ájváz Róza
Verzár József - Publig Margit
Alexa József - Károli Teréz
Biluska Lukács - Brots Regina
Suster János - Agg Karolina
Potoszki Alajos - Dávid Margit
Gajzágó Gyula - Karácsonyi Anna
Szentpéteri István - Papp Katalin

1870

Gombos (Bumbian) Péter - Szállasi Zsuzsa
Pifferi Péter - Norkoj Rebeka
Kopeczky Vilmos - Lukács Eugénia
Dániel István - Ember Erzsébet